

The Economist: Οι παγκόσμιες ανισότητες αυξάνονται ξανά

Η COVID-19 δεν επρόκειτο ποτέ να αποδειχτεί ότι είναι κάτι καλό για τους φτωχούς. Στην αρχή, ωστόσο, η ασθένεια δεν συνδέθηκε με την αύξηση της ανισότητας. Το 2020 οι πλουσιότερες οικονομίες έτειναν να υποστούν μεγαλύτερες μειώσεις στο ΑΕΠ ανά άτομο από πολλές φτωχές – και σε αυτές τις χώρες τα μεγάλα πακέτα τόνωσης προστάτευαν τους φτωχότερους από την ανέχεια.

Καθώς η πανδημία συνεχιζόταν όμως, οι επιπτώσεις της στην παγκόσμια ανισότητα μετατοπίστηκαν. Οι πλουσιότερες χώρες είχαν καλύτερη πρόσβαση σε εμβόλια από τις φτωχότερες και ήταν πιο ικανές να διατηρήσουν τις δαπάνες για προγράμματα για τη στήριξη των εισοδημάτων και την ενίσχυση της ανάκαμψης. Το καθαρό αποτέλεσμα της πανδημίας ήταν η αύξηση της ανισότητας μεταξύ των χωρών, σε ορισμένους τομείς ξανά στα επίπεδα των αρχών της δεκαετίας του 2010.

Έτσι, η μακροχρόνια μείωση της παγκόσμιας ανισότητας που ξεκίνησε γύρω στο 1990 έφτασε στο τέλος της – και το χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών φαίνεται τώρα πιθανό να διευρυνθούν, καθώς οι φτωχές χώρες χρειάζονται περισσότερο χρόνο για να ανακάμψουν από την Covid. Ωστόσο, οι αιτίες της αύξησης της ανισότητας δεν είναι καθολικά ζοφερές. Παραδόξως, μέρος της εξήγησης έγκειται στην αύξηση των εισοδημάτων μεταξύ των πρώην φτωχών.

Για να καταλάβετε γιατί, εξετάστε τις δύο διαφορετικές μορφές ανισότητας που εξετάζουν οι ερευνητές: την ψαλίδα που εμφανίζεται μέσα σε μια χώρα και την ψαλίδα μεταξύ χωρών. Από τη δεκαετία του 1980 έως τη δεκαετία του 2000, η ανισότητα αυξήθηκε στις περισσότερες χώρες (συμπεριλαμβανομένων πολλών στον αναδυόμενο κόσμο) καθώς οι πλούσιοι Αμερικανοί, Βρετανοί, Κινέζοι και ούτω καθεξής τα πήγαν καλύτερα από τους φτωχότερους συμπατριώτες τους.

Ωστόσο, η συμβολή αυτής της δυναμικής εντός της χώρας επηρεάζεται από τις διαφορετικές περιουσίες πλούσιων και φτωχών χωρών στο σύνολό τους. Επειδή οι φτωχότερες χώρες αυξάνονταν ταχύτερα από τις πλουσιότερες – και οι μεγάλες χώρες όπως η Κίνα και η Ινδία τα πήγαιναν ιδιαίτερα καλά – το καθαρό αποτέλεσμα των αλλαγών στην παγκόσμια οικονομία ήταν μια απότομη μείωση της παγκόσμιας ανισότητας.

Στη συνέχεια, τη δεκαετία πριν από την πανδημία, η πρόοδος αυτή σταμάτησε. Οι μετατοπίσεις στην κατανομή του εισοδήματος εντός των χωρών έπαψαν να αυξάνουν την ανισότητα (πράγματι, ορισμένα πρόσφατα χρόνια οι αλλαγές στο εσωτερικό της χώρας συνέβαλαν στη μείωση της καθαρής παγκόσμιας ανισότητας). Αλλά αυτή η γενικά ευπρόσδεκτη τάση συνέβη παράλληλα με την πολύ μεγαλύτερη ανάσχεση της προόδου στο κλείσιμο της ψαλίδας των εισοδηματικών διαφορών μεταξύ των χωρών.

Στη δεκαετία του 2000, για παράδειγμα, μια οικονομία στο 30ο εκατοστημόριο της παγκόσμιας κατανομής εισοδήματος αναπτύχθηκε δύο ποσοστιαίες μονάδες ταχύτερα σε μέση ετήσια βάση από ό,τι η Αμερική, όσον αφορά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Στη δεκαετία του 2010, αντίθετα, το ΑΕΠ ανά άτομο στις χώρες αυτές αυξήθηκε ελαφρώς πιο αργά από ό,τι στην Αμερική. Κατά συνέπεια, τα μέτρα κατά της παγκόσμιας ανισότητας έδειξαν πολύ μικρή βελτίωση, έως και καθόλου, από το 2014 περίπου, μέχρι τις παραμονές της πανδημίας.

Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, τα εμβόλια και τα πιο γενναιοδωρα κίνητρα του πλούσιου κόσμου διευρύναν το χάσμα μεταξύ των χωρών. Ακόμη χειρότερα, εκτιμά η Παγκόσμια Τράπεζα, το βάρος των απωλειών εισοδήματος στις φτωχότερες χώρες έπεσε δυσανάλογα σε εκείνες που βρίσκονται στο κάτω μέρος του εισοδηματικού φάσματος. Ως αποτέλεσμα, η αύξηση της παγκόσμιας ανισότητας αντανάκλασε τόσο το διευρυνόμενο χάσμα μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών όσο και την αυξανόμενη ανισότητα στις φτωχές οικονομίες.

Οι αναπτυσσόμενες χώρες αντιμετωπίζουν τώρα πιο ζοφερές οικονομικές προοπτικές. Οι επικίνδυνες συνέπειες της πανδημίας, συμπεριλαμβανομένης της εγκατάλειψης του σχολείου και της μείωσης των επενδύσεων, αναμένεται να περιορίσουν την ανάπτυξη, όπως και τα μεγάλα βάρη του χρέους και οι προκλήσεις που θέτει ο πόλεμος της Ρωσίας στην Ουκρανία. Το ΔΝΤ υπολογίζει ότι μέχρι το 2024 η παραγωγή σε όλο τον αναδυόμενο κόσμο θα παραμείνει μειωμένη

Το ΔΝΤ υπολογίζει ότι μέχρι το 2024 η παραγωγή σε όλο τον αναδυόμενο κόσμο θα παραμείνει μειωμένη κατά 5% ή περισσότερο σε σύγκριση με την προ-πανδημική τάση, ενώ στις πλούσιες οικονομίες θα είναι λιγότερο από 1% κάτω από την τάση

κατά 5% ή περισσότερο σε σύγκριση με την προ-πανδημική τάση, ενώ στις πλούσιες οικονομίες θα είναι λιγότερο από 1% κάτω από την τάση (και η παραγωγή στην Αμερική θα είναι πάνω από αυτήν). Ωστόσο, η υψηλότερη παγκόσμια ανισότητα είναι επίσης το αποτέλεσμα μιας πιο θετικής εξέλιξης. Πρόσφατη μελέτη του Ravi Kanbur του Πανεπιστημίου Cornell και των Eduardo Ortiz-Juarez και Andy Sumner του King's College του Λονδίνου υποδηλώνει ότι η καταγεγραμμένη παγκόσμια ανισότητα μπορεί να αυξηθεί με σταθερό τρόπο τα επόμενα χρόνια για τον ίδιο περίπου λόγο που έπεσε τις τελευταίες δεκαετίες. Ενώ ο αναδυόμενος κόσμος στο σύνολό του έχει κερδίσει έδαφος απέναντι στις πλούσιες χώρες από τη δεκαετία του 1980, η μερίδα του λέοντος στη μείωση της παγκόσμιας ανισότητας εκείνη την εποχή αποδόθηκε στην ταχεία οικονομική ανάπτυξη της Κίνας και της Ινδίας. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Κίνα βρίσκεται τώρα περίπου στον παγκόσμιο μέσο όρο – ένα ορόσημο που μπορεί να φτάσει η Ινδία τη δεκαετία του 2030. Καθώς τα εισοδήματα σε αυτές τις χώρες ξεπερνούν αυτό το όριο, η συνεχιζόμενη ανάπτυξή τους θα γίνει πηγή αύξησης και όχι μείωσης της ανισότητας. Ο πλουτισμός δύο χωρών που φιλοξενούν περισσότερο από το ένα τρίτο του παγκόσμιου πληθυσμού είναι αναμφίβολα μια από τις μεγάλες ιστορίες οικονομικής επιτυχίας των τελευταίων τεσσάρων δεκαετιών. Ωστόσο, έχει το ατυχές αποτέλεσμα να κάνει πιο εμφανή την απογοητευτική πρόοδο εκείνων που βρίσκονται στο χαμηλότερο άκρο της κατανομής του εισοδήματος.